

byl kostelníkem a v pachtovních smlouvách je ustanovení, že zemře-li nájemce v pachtovní periodě, pacht přechází pro zbytek periody na jeho dědice, to však že neplatí pro nájemce, jenž jest v služebním poměru ke kostelu (jako duchovní správce, varhaník, kostelník), u takového že uhasne nájem ihned, jakmile jeho služební poměr pomine, ať si smrtí, přesazením, vzdáním se úřadu, nebo jakkoli, k čemuž nejstarší z předložených smluv dodává, že pacht přechází na jeho nástupce v úřadě. To mělo za účel zajištění kostelní služby: pro kostelní služebníky měly pachtovní pozemky vždy býti pohotově, kdyby je chtěli. Rozumí se ale ovšem dle stavu věci, že kdyby je nechtěli, nebyly by stejně vzaty ve vlastní správu, nýbrž ponechány rovněž v pachtu, a nebylo by tedy překážky, aby podržel je starý pachtýř, ač nyní, po opuštění kostelní služby, po případě za vyšší pachtovné. Tím jest otázka vyhrocena: je dána skutková povaha § 3 odstavce čtvrtý, když pozemek, jejž vlastník vyhradil v první řadě svému služebníku, jejž však v druhé řadě, nenastane-li totiž případ výhrady, propachtuje i jinému — měl v pachtu takový služebník? Otázku dle toho dlužno zodpovědět záporně: bylť sice pozemek dán v pacht v důsledku služby, ale ne jen v důsledku její t. j. ne tak, že by jinak býval z pachtu vyloučen. Předpis náš, jenž jest výjimkou z pravidla § 1, že požadovací právo přísluší každému pachtýři, dlužno omeziti jen na případ přesného splnění jeho podmínek. Zákon myslí však, jak vyloženo, jen na případ, že by vlastník pozemek nepropachtoval, kdyby nešlo o službu, a že se k pachtu odhodlal jen a jen k vůli službě. Tomu jasně svědčí příklady služby, které uvádí: hajný, deputátní dělníci a pod. Tu mu tane na mysli, že vlastník má držečnost (dvůr, obročí) ve vlastní správě, k té však že potřebuje lidí a aby je získal neb udržel, že jim popouští výhodný pacht, sice jinak, má je statek ve vlastní správě, ponechal by si v ní i tyto pozemky. To souvisí se zákonodárným důvodem ústavu, že o tom, kde pozemky po zákonnou dobu propachtovával, lze míti za to, že jich nepotřebuje, že mu peněžitý kapitál tutěž službu zastane; to však právě nelze říci o tom, kdo jen část pozemku propachtovává za tím jediným účelem, aby měl dělníky a služebníky k obhospodařování statku, tenť nedává na jevo, že jich nepotřebuje, právě naopak. Případ kostelníka, kde kostel ve vlastní správě nadržuje nic, je tedy docela jiný, než případ hajného neb deputátních dělníků, jenž zákonu na mysli tane: kondice jejich není stejná. Není stejná ještě z jiné příčiny. Jak totiž z podmínky celoroční služby pachtýřovy a příkladů v ní zákonem daných (hajní, dep. dělníci a podobní) plyne, předpokládá zákon, že služebník věnuje službě vlastníkově celou svou osobnost, nestačí zejména, když jen část roku na př. v sezoně neb kampani je u něho zaměstnán, část roku však hledá obživu svou jinde. Jak tady však výsledkem účastníků zjištěno, jest kostelnictví pro požadovatele jen v dlejší zaměstnání, příjem z něho je nepatrný a hospodářská existence jeho v něm nezáleží. Není tedy »podobný« hajnému neb deputátnímu dělníku, který v této službě má své životní povelání, svou existenci.

Čís. 932.

Nařízení ze dne 25. června 1920, čís. 409 sb. z. a n. o odkladu exekuce vyklizením.

Nařízení nelze použiti na exekuci, již manželka na základě povolení odděleného bydliště vede vyklizením manžela z posud společného bytu.

(Rozh. ze dne 22. února 1921, R I 237/21.)

Manželce, jež společný byt najala a platila, povoleno bylo oddělené bydliště tím způsobem, že manželé nakázáno, by společný byt opustil. Proti exekuci na vyklizení vedené manželkou domáhal se manžel odkladu exekuce, jež s o u d p r v é s t o l i c e povolil. D ů v o d y: Ustanovení § 1 vládního nařízení ze dne 25. června 1920, čís. 409 sb. z. a n. předpokládá, že existuje mezi stranami nějaký právní poměr, na základě něhož povinná strana bytu užívá, ustanovení to není omezeno na poměr nájemní, nýbrž vztahuje se i na jiné podobné právní poměry, jak ze slovního znění citovaného nařízení a zejména z nadpisu jeho a citace nájemníka, domovníka, zaměstnance s bezplatným bytem atd. na jevo jde. Pouze v takových případech, kde povinná strana bytu užívá beze všeho právního důvodu, jest ochrana citovaného nařízení vyloučena. V případě, o nějž tu jde, není ovšem povinná strana nájemníkem, avšak užívá bytu na základě svazku manželského ani nerozvedeného ani nerozlučeného jako manžel, mající ze zákona právo na společné bydlení s manželem druhým, existuje tu tudíž mezi stranami právní poměr, zákonem založený a nutno proto ochranu citovaného nařízení také na tento případ vztahovati; nerozhodným jest, že byt, jak konaným šetřením zjištěno, náleží straně vymáhající, která jej najala a platí. Ježto jsou též ostatní podmínky odkladu splněny, bylo jej povoliti. R e k u r s n í s o u d odkladu nepovolil. D ů v o d y: Nařízení ze dne 25. června 1920, čís. 409 sb. z. a n., jak z jeho nadpisu a § 1 vidno, může se dlužník s úspěchem dovolávat jen tehdy, je-li k vymáhacímu věřiteli v poměru nájemním nebo jiném podobném poměru obligačním, nařízení tomu však jako předpisu výjimečnému nelze dáti význam širší a použití ho na případy, kde dlužník neodvozuje právo na užívání bytu ze smlouvy, nýbrž ze svazku manželského, jako tomu jest v tomto případě, nebo pod.

N e j v ý š š í s o u d nevyhověl dovolacímu rekursu.

D ů v o d y:

Nařízení ze dne 25. června 1920, čís. 409 sb. z. a n. jest, jak již soud rekursní uvedl, výjimečným a sluší je vykládati přesně. Z nadpisu a z § 1 tohoto nařízení, zejména ze slůvek »a pod«, »atd.« nutno usuzovati, že nařízením tímto míněno jest vyklizení místností najatých a jim podobných a právní poměr nájemníka, domovníka, zaměstnance k majiteli domu, zaměstnavateli a poměry těmito podobné. Poměr manžela žijícího ve společné domácnosti s manželkou a používajícího společného bytu s ní, jest však poměrem zcela odlišným a nelze jej zařaditi mezi případy, uvedené v citovaném nařízení. Používání společného bytu jest tu nerozlučně spojeno s manželským spolužitím. Vymáhající věitelka žádající za exekuci vyklizení bytu, domáhá se v první řadě provedení odděleného bydliště a zrušení manželského společenství, v němž by byla iako strana ohrožená (§ 107 obč. zák.) nucena pokračovati, kdyby byl odklad této exekuce povolen. Jest patrné, že citované nařízení nemohlo míti takovéto poměry

a takovéto účinky s odkladem vyklizení bytu spojené na mysli a nelze je proto na tento případ vztahovati.

Čís. 933.

Převzal-li před státním převratem nabyvatel nemovitosti, ležící v nynějším Rakousku, hypotekární dluh s tím, že jej zaplatí franco a poštovního prostě v místě, ležícím nyní v Československé republice a že v tomto místě je dluh též žalovatelným, je po měnové rozluce povinen platiti v korunách Československých.

(Rozh. ze dne 22. února 1921, Rv I 788/20.)

Pohledávky, o které jde, byly původně dle kupní smlouvy ze dne 5. října 1899 a dle dlužního úpisu ze dne 19. října 1899 splatny ve Vídni; ale žalovaní manželé, převzavše při koupi vídeňského domu kupní smlouvou ze dne 10. července 1913 tyto pohledávky na koupeném domě právní zástavním zjištěné sami a jediné k placení, zavázali se prohlášením z téhož dne, že zaplatí je rukou společnou a nedílnou dne 1. srpna 1919, že do té doby budou z nich platiti úrok 5 proc. čtvrtletně pozadu, - a že je zaplatí franko a poštovního prostě do rukou dra. Jindřicha R. v Praze, kde jsou též žalovatelní. Když dluh dospěl, nabízeli žalovaní věřitelce zaplacení v korunách německorakouských, což věřitelka odmítla, protože složili dluh dle § 1425 obč. zák. k Vídeňskému soudu. Žalobu věřitelky, by dluh byl splněn v měně Československé, processní soud první stolice zamítl. Odvolací soud rozsudek potvrdil. Důvody: Z prohlášení ze dne 10. července 1913 jest zřejmo, že jest řeč o dvojím zaplacení, především, kdy se mají zaplatiti hypotéky a jak se zaplatiti má. Že se tenkrát v roce 1913, kdy se o válce a jejích následcích ničeho nevědělo, přesně místo plnění ohledně hypotekární pohledávky Vídeňské do prohlášení nepojalo, jest pochopitelné. Však byli zde takový úmysl, pak, aby byl jasný, musel v prohlášení dojíti přesněho vyjádření. To by se bylo stalo, kdyby ustanoveno bylo přesně: místem plnění pro tyto hypotéky jest »Praha«. Tak však, jak prohlášení obsahující dvojí výraz »zaplacení« zní, přihlédá-li se na genesis pohledávky a dobu ujednání, nelze jinak, než přisvědčiti názoru soudu prvního, že sice z prohlášení jest patrno určení příslušnosti a způsobu placení, nikoliv však také, že dle úmyslu žalovaných stanoveno býti mělo určité místo plnění pro jejich závazky v Praze. Následkem toho, že jde o hypotekární pohledávku na Vídeňském domě zjištěnou, vzniklou z kupní ceny na tento dům vypadající, že nebylo mezi stranami umluveno místo plnění v Praze, dlužníci ve Vídni bydlí a zmíněné prohlášení ve Vídni vydali, musí veškeré důsledky s tím spojené dle § 905 obč. zák. nésti žalující věřitel. Soud odvolací nemá příčiny odchýliti se od negativního zjištění prvního soudu, že prohlášením, obsaženým v dopisu strany žalující, z 10. července 1913, k němuž žalovaní přistoupili, projevivše písemně souhlas s jeho obsahem v listině ze dne 10. července 1913, nebylo smluveno jiné místo plnění, než pro zažalované pohledávky původně platilo, totiž místo města Vídně město Praha a to proto, jelikož strana žalující netvrdila, že by byla i ústně, nebo jinak mimo to